

Mariborski

Decernik

Leto V. (XII.), šte. 56

Maribor, torek 10. marca 1931

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. ur
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno prejetan v upravi ali po pošti 10 Din dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelek »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Potres na Grškem še hujiši

V JUŽNI SRBIJI NEVARNOST MINULA. — VELIKA OPUSTOŠENJA NA GRŠKEM IN BOLGARSKEM. — KRALJ ZOPET V BEOGRADU.

BEOGRAD, 10. marca. Po poročilih iz Skoplja grozi Južni Srbiji po potresni katastrofi še povodenj. Vse reke in dotoki so močno narasli. Vardar je dosegel že skoro poldrugi meter nad normalo. Obласти so ukrenle vse potrebne odredbe, da zaščitijo prebivalstvo pred poplavami.

BEOGRAD, 10. marca. Njeg. Vel. kralj in ministrski predsednik general Živković sta se davl povrnila iz potresnega ozemlja, kjer sta si ogledala razdejanja in tolažila prebivalstvo.

BEOGRAD, 10. marca. Po poročilih iz Grlje, je napravil potres tudi tamkaj velik škodo. Ker so skoro vse zveze pretrgane, še manjkajo podrobnosti o obsegu katastrofe, vendar se zdi, da je škoda na severnem delu Grlje še večja kakor na jugoslovanskem ozemlju. Velika opustošenja je povzročil potres tudi na

Bolgarskem, kjer je tudi mnogo smrtnih žrtev in na stotine težje ali lažje ranjenih. Na stotine hiš se je porušilo. Pregled obsega katastrofe pa tudi na Bolgarskem še ni mogoč, ker so telefonske in brzojavne zveze pretrgane.

Po zadnjih poročilih iz Južne Srbije je število smrtnih žrtev k sreči manjše, kakor se je prvotno domnevalo. Računa se, da je zgubilo življenje pri potresu okrog 30 oseb. Zato pa je znatno večje število ranjenih in znaša več sto.

Vodja potresnega zavoda, Jelenko Mihajlovič, je izjavil, da predstavlja katastrofa v Južni Srbiji eno največjih tektonskih nesreč, kar jih je kdaj zabeležila beograjska potresna postaja. Potres je bil izredno močen, vendar pa je nevarnost že minula. Manjši sunki so sicer še mogoči, vendar je kulminacija že prekoračena.

obvezali, da se boste o gradnji novih ladij za Crno morje ali o naročilih pri inozemskih ladjedelnicah medsebojno obvestili šest mesecev pred izvršitvijo naročil.

Nesreča pri poskusih z umeino meglo

TOKIO, 10. marca. Te dni so avijoni nad predmestjem Tokia kazali, kako se proizvaja umeina megla s pomočjo kemičnih tekočin, razpršenih po zraku. Ogromna množica gledalcev je prisostvovala. Vsled neke pogrške se tekočina ni dovolj razpršila, ampak je kot dež padla na zemljo in pri tem prizadela težke opekline stotinam mož, žen in otrok.

KONFERENCA O KMETIJSKIH ZBORNICAH.

BEOGRAD, 10. marca. Dne 12. t. m. se vrši v Zagrebu konferenca kmetijskih strokovnjakov o vprašanju ustanovitve kmetijskih zbornic.

Češkoslovaška vojska in domače gospodarstvo

Na Češkoslovaškem v borbi proti brezposelnosti in za napredek domače produkcije izkoriščajo poleg investicij in drugih sredstev v veliki meri tudi vojsko. Njene velike potrebe obleke, čevljev, orožja in hrane predstavljajo znaten konzum. Kakor je razvidno iz zadnjih podatkov merodajnih faktorjev, se vojna komanda zelo trudi, da nabavlja vse svoje potrebščine pri domačih producentih. Kruh za vojsko se peče predvsem iz domače moke. Nedavno je izjavil minister narodne obrambe, da bodo dobivali vojaki namesto črne kave belo, da bi se na ta način povečala uporaba mleka in bi se pomoglo kmetijskim gospodarjem. V tem letu so pospešene tudi vse investicije za vojsko, da bi se tudi na ta način z ojačenjem produkcije približala brezposelnost. Izvršenih je bilo tudi več velikih naročil: v tekstilni industriji za 15 milijonov Kč, v kožarski in čevljarški za 18 milijonov in v konfekciji za 6 in pol milijona Kč. V tem pogledu bo pomagalo ministrstvo narodne obrane podpreti predvsem domačo produkcijo lana. V dobavah sodelujejo sorazmerno obrtniki in tovarne. Niti ena tvornica nima monopola za vojne nabave. V obzir se jemljejo tudi potrebe posrednih pokrajin, da bi se zaslužek primerno razdelil.

Nadaljevalni tečaj za avtogeno varenje.

Na sestanku 8. t. m. so kovinarji sklenili, prositi Zbornico za TOI za prireditve nadaljevalnega tečaja za avtogeno varenje. Tečaj, ki bo trajal 8 do 10 dni, bo pa dovoljen le v slučaju, če se bo javilo za obisk najmanj 20 udeležencev. Pogoji za udeležbo so približno isti, kakor za začetni tečaj. Podrobna navodila bodo preli priglasišeni interesi neposredno. Kdor se želi za tečaj javiti, naj to stori ustmeno ali z dopisnico najkasneje do petka 13. t. m. pri kovinarski obrtni zadrugi v Mariboru pri zadržnem načelniku g. Siraku ali podnačelniku g. Kumercu ali pa tudi v obrtno-pospeševalnem razdelku pri sreskem načelniku za Maribor levi breg. Če do tega dne ne bo dovolj priglasišnih interesentov, se bo tečaj za enkrat opustil.

Slovaki apelirajo

Koliko se tekom zadnjih let razpravlja o problemu narodnih manjšin! Koliko lepih besed, koliko pritožb, koliko učenih razprav! Vsaka evropska država ima kakšen manjšinski problem, ta v večjem, druga v manjšem obsegu. Toda le malo jih je, ki svoje moralne in tudi dejanski dane obveze glede pravic narodnih manjšin v resnici izpolnjujejo. Med prvimi, ki se drže obvez, so razne slovanske države, zlasti Češkoslovaška, ki je svojim Nemcem dala široko kulturno avtonomijo, in pa naša država, ki gre celo tako daleč, da daje manjšinske šole v krajih, kjer ni dano zakonito število otrok za takšno šolo (glej slučaj Celja!).

Kako pa one države, ki v svetovni politični areni najbolj na široko odpirajo usta za pravice svojih rojakov v drugih državah? Kako Italija? Dan za dnem čujemo in čitamo od tam o novih grozotah nad narodnimi manjšinami! Kako Nemčija? Ze ponovno smo imeli priliko, na konkretnih dejstvih pokazati, kako brez vseh pravic so tam Poljaki, Lužiški Srbi itd. in Madžarska? Čujmo:

Nedavno je češkoslovaški minister za zunanje zadeve dr. Beneš v pariškem »Paris Midi« napisal članek, v katerem opisuje krivice, ki jih vrše Madžari nad Slovaki v madžarski državi. Budimpeštanski parlament je v tem videl vmešavanje v notranje madžarske zadeve in predsednik vlade grof Bethlen je žaljivo govoril o dr. Benešu. Sedaj se je oglasilo vodstvo Slovaške ljudske stranke, ki je sicer v češkoslovaškem parlamentu v opoziciji, in preko poslanca Šalata je v praškem parlamentu podalo odločno izjavo za dr. Beneša in ogrske Slovake ter proti gest, s katero je skušal Bethlen odpraviti konkretna dejstva, navedena od dr. Beneša. Naša dolžnost je — je povdaril posl. Šalat —, da pomagamo Slovakom na Ogrskem in da opozorimo na njihovo usodo celi svet. To ni vmešavanje v notranje zadeve sosedne države, to je reklamacija naravne pravice. Krivec za žalostno usodo Slovakov na Madžarskem ni madžarski narod, krivci so njegovi vodilni politiki.

Nad tristoletični Slovaki na Madžarskem, pa nimajo niti enega poslanca in niti ene šole. Njihova kulturna stremjenja nimajo nikake podpore, kakor jo uživajo kulturna stremjenja Madžarov v ČSR. Takozvane manjšinske šole na Madžarskem so vseskozi šole, kjer se samo dopušča, da se otroci nauče slovaški čitati in pisati. In te šole je v L. 1928/29 obiskovalo 7448 slovaških otrok, dočim je 12.000 slovaških otrok moralo obiskovati čiste madžarske šole. Poslanec Huršovský je povrh še navedel značilno dejstvo, da je Slovaška manjšina na Madžarskem tekom zadnjih 8 let že ponovno zaprosila za dovoljenje, da bi smela izdajati en edini slovaški časopis, vendar pa madžarska vlada ni dovolila niti izdajanja nepolitičnega slovaškega lista.

Naš kralji o ciljih in uspehih Jugoslavije

KONSOLIDACIJA RAZMER. — NATOLCEVANJE GOTOVIH INOZEMSKIH LISTOV. — ZUNANJA POLITIKA JE POSVEČENA DELU ZA MIR.

BEOGRAD, 10. marca. Nj. Veličanstvo, kralj Aleksander, je sprejel v nedeljo beograjskega zastopnika Renterjevega urada v posebni avdienci. Podal mu je pri tej priliki najprej daljšo izjavo, v kateri je opozarjal na velike uspehe, dosežene v zadnjih dveh letih, ki se zrcalijo v pomirjenju duhov in konsolidaciji razmer v državi. Narodni problem je sedaj rešen in vsa tri plemena jugoslovanskega naroda imajo sedaj vse pogoje za razvoj v nedeljivo in mogočno enoto. Združena v moči more sedaj Jugoslavija jamčiti za mir in svobodo.

Kralj se je bavil tudi s stremljenji gotovih inozemskih organov, ki zlobno in obrekljivo poročajo o razmerah v Jugoslaviji ter iskazujejo s tem mirovnemu stremljenju zelo slabe usluge.

Vse to, je nadaljeval kralj, pa nas ne bo omajalo in tudi ne odvrnilo od naših

namenov. Jugoslavija gre naprej z dejanji, nepoklicani in nenaprošeni svetovalci so nepotrebni.

Kar se tiče stališča Jugoslavije napram njenim sosedom, morem ponoviti, da želi Jugoslavija samo mir in da služi njena politika mednarodnemu miru. Nikdo si bolj ne želi mirnega razvoja kakor tudi popolne neodvisnosti in nedotakljivosti našega najmlajšega sosedu, kraljevine Albanije, kakor ravno mi.

Naša glavna skrb je posvečena socialni in gospodarski konsolidaciji kakor tudi napredku našega naroda. Posledice svetovne gospodarske krize se čutijo sicer tudi v Jugoslaviji, toda moja vlada se trudi z vsemi močmi, da parira to zlo. Naš optimizem je popolnoma neskaljen in ga procvitanje naše kraljevine tudi upravičuje.

Uremenska neurja usepovsod

LONDON, 10. marca. Od vseh strani prihajajo poročila o velikih prometnih motnjah, ki so nekatera ozemlja popolnoma odrezala od zunanjega sveta. Plovba je skoro popolnoma ustavljena. V Wellingtonu je povzročila povodenj velik škodo.

MONAKOVO, 10. marca. Ker že več dni nepretrgoma sneži, promet skoro popolnoma počiva. Skoro vse ceste in železniške proge so močno zamedene. V Friedenbergu pri Monakovu je vsled visokega snega skočil neki vlak s tira. Po višje ležečih krajih leži sneg več metrov na debelo.

In v imenu te črte do svojih narodnih manjšin skrajno krivične Madžarske se drzno razni grofi Apponyi, Karoliji in Bethleni na mednarodnih konferencah dvigati svoj glas proti zatiranju madžarskih manjšin?

Pred rekonstrukcijo bolgarske vlade

SOFIJA, 10. marca. V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da je pričakovati v bolgarski vladi velikih izprememb. Ministra Burov in Molotov izstopita iz vlade in bosta imenovana za poslanika v Parizu oz. Londonu. Za guvernerja Narodne banke bo imenovan minister Pišajkov. Iz vlade bosta izstopila baje tudi ministra Vasiljev in Milanov, dočim prevzame Stajnov drug resort. V viado bodo stopili čisto novi možje.

Rusko-turška brodogradna pogodba

MOSKVA, 10. marca. Na sovjetskem kongresu je poročevalec Molotov naznačil, da je bil dne 7. t. m. v Angori podpisan protokol o dodatni točki k pogodbi, s katero so urejeni odnošaji med Turčijo in Rusijo. Obe stranki ste se

O spolni vzgoji

OBČUTLJIV PROBLEM. — TEŽKOČE. — NOVA TEMELJITA RAZPRAVA. — NARAVNA SPOLNA VZGOJA. — ZA NOVE SMERI VZGOJE!

>V marsikateri družini je med starši in otroki neka skrita, nikdar izrečena tragika. Skupaj žive, se pozdravljajo in pogovarjajo, in vendar je med njimi globok prepad in nekakšna ledena hladnost, ki jim brani, da bi se zblížali. Vsi trpe zaradi tega... in vzrok? Starši so zamudili povedati otroku odkrito o stvarih, ki bi morale pravi materi biti najsvetejše... Tako je pred kratkim zapisal nek slovenski ženski list, ne da bi povedal kako in kadaj je treba govoriti o spolnosti napram mladini.

Marsikdo priznava, da je spolna vzgoja bistveni del vzgojeslovja, opazamo pa, da se celo znanstveniki izogibljuje temu perečemu vprašanju. Gospodična, ki je pred letom bila na svetovnem pedagoškem kongresu, pravi, da je več dni zasledovala ankete in predavanja svetovnih kapacitet v posebni seksualni pedagog. Sekciji, a končni uspehi so bili malenkostni. Niti časa, niti pravega načina niso mogli dognati vsi ti učenjaki, kljub permanentnim konferencam uglednega foruma. Vsi so si pa bili edini v mišljenju, da je problem eden najvažnejših, a tudi najobčutljivejših od vseh, kar jih imamo. Saj vsi vemo, da v nešteti slučajih zamujena ura slabo deluje potem vse življenje... A kaj ko je čut za take »zadeve« že ohromel in otopel, da v današnjih burnih časih hodi toliko slepcev po svetu!

V tem znamenju so listi pred dnevi vznarili stereotipno vest, da je izšla nova slovenska pedagoška brošurica z naslovom »Ali spolna vzgoja res ni potrebna?« — spisal Fr. Žgeč. Docela stereotipno pravim!

In vendar je 96 str. debela »brošurica« Fr. Žgeča edinstven pojav v naši pedagoški literaturi, kar bi mogli z veseljem

pozdraviti ne le šolniki, temveč predvsem — starši vseh narodovih plasti! To je knjiga, ki bi morala v masah med ljudstvo! Cena 8 Din je dovolj nizka, da jo zmore tudi delavec in kmet!

Nam Mariborčanom je problem znan. Saj nam ga je avtor pred meseci razvil v Ljudski univerzi. Kljub temu je knjiga potrebna tudi vsem takratnim slušateljem v svrhu poglobitve in razbistritve. Svoječas in še pred kratkim so krožile o snovi neverjetne govornice po mestu. Govorili so celo, da je nek profesor bil radi istega problema premeščen iz enega na drug zavod. Trnjeva pot reformatorjev!

Knjiga izraža povsem priprosto misli moža in žene v obliki dvogovora. Na resničnih doživljajih iz svojega življenja kaže velike pogrške tradicijske vzgoje. S kaznjivo pregnani nagoni žive podzavestno dalje ter vznemirjajo dušo otroka. Naravna spolna vzgoja more edina preprečiti težke spolne izbruhe že v otroški dobi.

Drugi del govori o spolni vzgoji v važni pubertetni dobi. Posledice nepravilnega ravnanja z mladostnikom so lahko nedogledne! Nepravilna spolna vzgoja in današnje socialne razmere so težavne ter povzročajo težke pretresljaje v družini in v družbi. Zato nam mora danes biti jasno, da bodoča generacija mora imeti povsem drugačne temelje za moralo: naravno gledanje spolnosti itd. Tako sta tudi stališče nezakonskih otrok in mater nerazdružljivi z gornjim načelom Fr. Žgeča.

Odkrito reče: Fr. Ž. je popolnoma uspel. Temeljita razprava zasluži, da jo citajo vsi merodajni činitelji! Potem pa na pot za nove smeri pri vzgoji naše mladine! Oče.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Torek, 10. marca ob 20. uri »Karl in Ana«, ab. C. Kuponi.

Sreda, 11. marca. Zaprto.

Četrtek, 12. marca ob 20. uri »Čardaška kneginja«, ab. A. Kuponi.

Petek, 13. marca. Zaprto.

Ptujsko gledališče.

Ponedeljek, 16. marca ob 20. uri »Čardaška kneginja«. Gostovanje mariborskega gledališča.

Iz gledališča. V četrtek, 12. t. m. se po ponovila Kalmanova priljubljena opereta »Čardaška kneginja«. Ab. A. — Radi obolenosti režiserja Hinka Tomašiča se je morala krstna predstava Reharjevega misterija »Učlovečenje« odložiti na poznejši čas. — Proslava šestdesetletnice popularnega slovenskega pisatelja Fr. S. Finžgarja bo v soboto, 14. t. m. Vprizorila se bo drama iz kmečkega življenja »Veriga« v režiji J. Koviča. K proslavi je povabljen pisatelj. Pred proslavo bo govoril slavnostni govor profesor in pisatelj dr. Ivan Dornik.

P. H. Sattner: Assumptio

Slovensko pevsko društvo »Maribor« proslavi jutri 11. t. m. Sattnerjev jubilej 80letnice njegovega rojstva s proizvodnjem njegovega oratorija »Assumptio«. Je to edini naš slovenski oratorij. O njem so pisali svoječasno »Novi Akordi«, da je oratorij za ljudstvo in sicer za slovensko ljudstvo. Ustvaritev tako velikega dela je naravnost idealen čin, ker zasleduje z idealnimi sredstvi idealne smotre: pridobiti množino slovenskega ljudstva za resno in plemenito umetnost. V tem tiči glavna in velika zasluga Sattnerjevega dela. Skladba je tudi doseglja svoj namen: Pomagala je dvigati naš muzikalni nivo ter je dala pobudo k razmahu naše muzikalne kulture. V njej je komponist tudi pokazal, kako more poetično navdahnjeno besedilo najti svoj adekvaten izraz v glasbi in kako zamoreta oba dela stvarjati najožjo organsko zvezo.

Prvokratna proizvodnja Sattnerjevega oratorija Glasbene Matice v Ljubljani pomemljivo ne le triumf za skladatelja,

temveč zmagoslavje za slovensko glasbo sploh. Radost celokupnega naroda nad tem dogodkom je bila splošna in je našla svoj izraz v doslej brezprimerno številnem posetu prirediteljev ter svečanostnem razpoloženju posetnikov, kakor proizvajalcev.

Bilo je to leta 1912. Meseca marca se je proizvajalo delo zaporedoma štirikrat pod vodstvom Hubadovim. Ogromni pevski in instrumentalni aparat je nastopil vsakokrat v razprodani dvorani. Poročevalci so pisali, da toliko navdušenja še dotlej ni rodilo nobeno drugo delo. Bil je praznik slovenske glasbe.

Na podlagi pridobljenih izkušenj je neumorno delavni avtor predelal skladbo ter jo v tej obliki predstavil občinstvu ob priliki svoje sedemdesetletnice. V tej obliki se proizvaja tudi sedaj v Mariboru.

V Mariboru smo slišali v zadnjih letih vsa večja zborova dela Sattnerjeva. Dokaz, da se visoko ceni življensko delo komponista, brez katerega bi nam zevala marsikatera vrzel v naši posvetni, osobito pa še v cerkveni glasbi.

Z vso ljubeznijo se je lotilo pevsko društvo »Maribor« pod vodstvom svojega dirigenta, stolnega kapelnika g. Gašpariča težavne naloge, katero bodo tudi častno rešilo. Solistične vloge so tudi kar najboljše posrečeno zasedene: ga Lovšev, sopran, g. Živko, tenor in g. Neralić, bariton.

Razen v Ljubljani hoče »Maribor« Sattnerjevo delo, v proslavo njegove osemdesetletnice, še proizvajati v drugih krajih. H. D.

Udeležence proslave P. Hugolina Sattnerja

na koncertu v sredo, 11. t. m. v ljudno prosimo, da blagovolijo priti pravočasno, okrog ¼ na 8., ker bo čestitanje g. jubilarantu izvršeno toliko pred 8. uro, da se bo koncert sam začel točno ob 8. — Dolžni smo to storiti na ljubo zunanjim gostom, da se morejo še ta večer odpejati z vlakom.

Sreski odbor Narodne Odbrane vabi vse svoje člane in prijatelje, da se udeležijo v sredo koncerta, ki se bo vršil v proslavo osemdesetletnice našega mojstra — skladatelja P. Hugolina Sattnerja

Mariborski in dnevni drobiž

Razprava proti mariborskim pekom

Danes se je vršila pri okrajnem sodišču v Mariboru razprava proti 18 mariborskim pekom, ki so bili ovađeni, da se ne ravna po cenah, ki jih je določil ban Dravske banovine za kruh. Državni tožilec jih je radi tega obtožil po § 382 kaz. zak., ki pravi, da se kaznuje obrtnik, ki prodaja izvestno blago ali prejme odškodnino za posel, kateremu je določilo cene oblastvo, v višji nego določeni izmeri, z denarno kaznijo do Din 10.000.

Obtoženi peki so se zagovarjali, da zadevna banska odredba za nje ni odločilna, češ da ni bilo uvedeno predpisano postopanje v smislu obrtnega reda, t. j. da ni predlagala cen pristojna občina po zaslišanju pristojnih činiteljev in da je prodajna cena kruhu v Mariboru takšna, da niti ne dosega zakonito dovoljenega 10%nega dobička, dočim bi po zakonu o pobijanju draginje bili kaznivi šele, če bi prodajali z nad 25%nim dobičkom. Peki so ponudili v dokaz tozadevne svoje kalkulacije.

Sodnik pa je vse dokazne predloge odklonil ter obsodil obtožence vsakega na 5000 Din denarne globe oziroma v slučaju neiztirljivosti vsakega na 84 dni zapora in sicer pogojno za dobo dveh let. V razlogih sodbe se navaja, da je bil ban upravičen določiti cene in da so obtoženci kaznivi, ker so cene prekoračili. Obtoženci so prijavili proti obsodbi priziv. Sodil je sodnik g. Štukelj, državnega tožilca je zastopal g. dr. Berlic, vse obtožence je zagovarjal g. dr. Reisman.

Med razpravo je izjavil zastopnik državnega tožilca, da je podoben progon predlagan tudi proti pekom v Murski Soboti. Razpravi so prisostvovali tudi zastopniki pekovskih zadrug iz Ptuj, Celja in Ljubljane.

Nekaj mariborskih pekov pa bo še imelo razpravo, ker jim za današnjo razpravo niso mogli dostaviti vabil.

Pater Hugolin Sattner v Mariboru.

Včeraj popoldne je prispel pater Hugolin Sattner z brzim vlakom v Maribor. Na kolodvoru so ga pozdravili zastopniki »Maribora« in drugi znanci. Danes popoldne bo prisostvoval dijaškemu koncertu, jutri zvečer pa slavnostni proslavi v Unionu.

70letnico dr. Karla Kramača

bo proslavila mariborska JČ liga skupno s Sokoli v soboto, dne 14. marca ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. O dr. Kramaču in z njim v zvezi o problemih slovanske vzajemnosti bo predaval minister v pokoju g. dr. Vekoslav Kukovec. Prireditelji vabijo vse prijatelje Čehoslovakov, da se udeležijo te slavnosti in zanimivega predavanja.

Dvodnevni praktični tečaj za vzgojo zelenjave in cvetic

privedi Sadjarska in vrtnarska podružnica za Maribor in okoliš. Tečaj se bo vršil 23. in 24. marca v vrtnarskem podjetju Ivana Jemca v Mariboru. Prešernova ulica 16 in bo trajal vsak dan od 14. do 18. ure. Vabljeni so člani in nečlani k čim obilnejši udeležbi. V slučaju slabega vremena se bo vršil tečaj 30. in 31. marca.

Predavanje o vrtnarstvu.

V dneh od 1. do 8. marca je priredil mariborski odsek »Vrtnarske zadruge« za svoj vajenski in pomočniški naraščaj teoretična predavanja o razvoju rastlin in njih kulturi. Predavanjem je sledila vrtnarska mladina z velikim zanimanjem. Gospodom predavateljem, profesorjema dr. Hericu in Valesu ter vrtnarjema Jemcu in Urbaneku se vrtnarski naraščaj najlepše zahvaljuje in želi, da bi mariborski odsek nadaljeval v tem smislu svoje započeto delo.

Privatni nameščenci.

Podružnica Saveza privatnih nameščencev Jugoslavije posluje odslej redno vsak torek, četrtek in soboto od 19. do 20. ure v svojih društvenih prostorih Slomškov trg 6/I. Opozarja se posebno nevlčanjene nameščence, da v čim večjem številu pristopajo k svoji stanovski organizaciji in jo tako podkrepijo v borbi za skupne socialne interese vsega nameščentstva

KINO

Grajski:

Danes zadnji krat: Schubertov pomladni sen. — Od srede dalje:

GOZDARJEVA KRISTA

100% zvočna opereta, Paul Richter, Irene Eisinger. Film, ki osvaja ves svet.

Union:

Od danes dalje:

POT K SLAVI

Richard Tauber

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17. 19. 21. uri: ob nedeljah in praznikih ob 15. 17. 19 in 21. uri. Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagalni. XXVI

APOLLO KINO:

V soboto in nedeljo:

PAZI HARROLD!

Harrold Lloyd

Kino »DIANA« Studenci.

V soboto, dne 14. in v nedeljo, dne 15. marca senzacija:

NAPREJ TOM MIX!

Senzacija! Kot dodatek šaloigra v dveh dejanjih.

Predstave v soboto ob 20., v nedeljo ob 16., ½10. in ½21. uri. Moderna godba.

Spominski dnevi tekočega tedna.

11. marca 1917 je izbruhnila ruska revolucija. — V Ljubljani je umrl prvi starosta Jugoslovanskega Sokolskega Saveza, dr. Ivan Oražen.

Dne 12. marca 1905 je dobila tedanja srbska »Visoka škola v Beogradu« nov naslov — vseučilišče. L. 1874 je pričel na tej visoki šoli prof. Gjuro Daničić svoja predavanja z znamenito izjavo, da so Srbi in Hrvati en narod z dvema imenoma in da je jugoslovanski jezik razdeljen na tri narečja.

Prva lutkovna predstava v Studencih

Mariborska sokolska župa si je nabavila krasen lutkovni oder, ki bo potoval po vsej mariborski župi. Otvoritvena predstava na novem odru je bila v soboto, dne 7. t. m. v studenskem sokolskem domu. Igrali so otroško igro »Sneguljčica«, ki je privabila mnogo dece in odraslih, tako da je bila dvorana nabito polna. Igro so ponovili tudi v nedeljo ob nabito polni dvorani, kar kaže, kako veliko zanimanje vlada med Studenci za lutkovno gledališče. Ko se je pojavil na odru mali Gašperček, je zašumelo po dvorani kakor v panju. Da je predstava tako sijajno uspela, je pripisati tudi prvovrstni inscenaciji in sijajnim lučnim refleksom. Vse priznanje zaslužijo vrli igralci, ki so prvič nastopili z lutkami in svojo nalogo sijajno rešili ter br. Lintner, ki je predstavo aranžiral. Oder odpotuje še ta teden v Ptuj, nato v Ljutomer in v Prekmurje, nakar se vrne spet v Maribor. Studenški Sokol si bo nabavil lastno lutkovno gledališče, za kar je že vse pripravljeno in se bodo vršile redne predstave že tekom prihodnjega meseca.

Samo par dni

„Zlati čudež“

v Veliki kavarni

Godba prostovoljnega gasilnega društva v Studencih

sporoča, da ni bil včeraj aretirani Plečko Peter pooblaščen za pobiranje prostovoljnih prispevkov in da je prišel d nabiralne pole na zvit način.

Nalezljive bolezni v Mariboru.

Od 1. do 7. marca sta bila prijavljena mariborskemu mestnemu fizikatu samo 2 primera obolenosti na nalezljivih boleznih in sicer 1 primer davlice, ki je končal s smrtjo in 1 primer šena.

Kralj ameriškega tiska

Nedavno je slavil 60letnico svojega rojstva William Randolph Hearst, znan pod imenom »Kralj ameriškega tiska«. Interesantnih je nekoliko momentov iz življenja tega človeka, ki ima močan vpliv v ameriškem javnem življenju. William Hearst je bil šele 24 let star, ko je kupil »San Francisco Evening Examiner«, list, ki je imel tedaj naklado kakih dvesto izvodov in je bil povrh še zadolžen. Sredstva za to kupčijo je dobil od svojega očeta, ki seveda ni bil navdušen za stvar, pa vendar ni mogel odbiti sinove želje. Kljub temu je v kratkem opazil na svoje veliko veselje, da sin ni napravil slabe kupčije, ker je imel William čez pol leta že zadovoljive uspehe. Naklada se je pomnožila na 2000 izvodov, število naročnikov je raslo iz meseca v mesec. Tekom naslednjega leta je veljal »San Francisco Evening Examiner« za list, ki je imel največ čitalcev na zapadni obali Amerike. Naravno je, da mladi Hearst ne bi mogel tega sam doseči, če ne bi zbral okrog sebe štab odličnih sodelavcev, sigurno najboljših ameriških novinarjev, ki so položili vse svoje zmožnosti v prosep lista. Hearst ni škrtal z denarjem pri plačih in je poskušal pridobiti na ta način sodelavce popolnoma za svoj list.

William Hearst je imel že prej poseben dar za iskanje ljudi. Zato je prav kmalu našel najznamenitejše novinarje v Ameriki ter jih napravil za glasovite. Baš tako je našel tudi mnogoštevilne risarje in karikaturiste, tako n. pr. Daven-

porta, enega izmed najbolj znamenitih karikaturistov v Zedinjenih državah, ki je začel svojo karijero kot železniški premikač. V prostem času se je bavil z risanjem karikatur, dokler jih končno ni prinesel nekaj k Hearstu ter mu jih ponudil za njegov list. Hearst ga je sprejel in danes je Davenport zelo bogat človek, čigar mesečni dohodki znašajo 30 tisoč dolarjev.

Baš tako srečno roko je imel Hearst pri San Chamberlainu. Ta spretni reporter je mnogo pripomogel k današnji milionski nakladi »Examinerja«. Bil je vedno prvi, ki je doznal novosti iz političnega in družabnega življenja ter je s svojimi senzacijami izzival zavist konkurenčnih listov. Največji uspeh pa je imel Hearst s tem, da je pridobil, ali še bolje rečeno »odkupil« zase pisatelja Maurice Goddarda, ki je bil nameščen kot urednik newyorškega »Worlda«, glavne konkurence Hearstovega tiska. O njem se je govorilo v znanstvenih krogih, da je dvignil tekom nekoliko mesecev naklado »Worlda« za 300 tisoč izvodov. Takega človeka je potreboval Hearst za svoj newyorški časopis »Morning Journal«, katerega je takrat kupil. Ni pomišljal, da bi pridobil znanega pisatelja za svoje podjetje in ni mu bilo žal denarja. Čez leto dni po Goddardovem vstopu v uredništvo »Morning Journal« se je dvignila njegova naklada od 20 na 400 tisoč izvodov. Leto kasneje je dosegla milijon, danes pa šteje čez dva milijona izvodov.

Čudno divjaško pleme

V goratih predelih tajinstvene džungle severno od Siama živi pleme divjakov, katerih dosedaj ni videl še noben beli človek. Vest o tem je prinesel v New York referent za ribolovstvo pri sijamski vladi dr. Hugh M. Smith, ki je na lastne oči videl sedanja bivališča Pi Tuang Luanga ali »rumenolistih divjakov«. Dasi pa je prežival Dr. Smith precej časa v osrčju džungle, mu vendar ni uspelo videti niti enega človeka iz tega plemena. Ti divjaki se boje celo domačinov in se niti njim ne pokažejo, tako da so še pred nekaj leti dvomili o obstoju tega plemena. »Rumenolisti divjaki« so zelo plahi in bojzljivi. Žive in počivajo v primitivnih lopah, sestavljenih iz svežih vej. Svoja zatočišča zapustijo, čim listje na vejah porumeni. Od tod njih ime »rumenolisti«, ki so jim ga nadel domačini. Okrog teh svojih priprostih bivališč imajo strogo stražo, ki javlja, če se kdo približa, nakar se vsi spuščijo v beg. Beg je edina obramba »rumenolistih« pred ljudmi. Po vsem tem se zdi to pleme zelo simpatično: mogoče je bojazen posledica kake žalostne izkušnje iz preteklih časov. Če človek pomisli, kaj bi bilo iz njih, če bi sprejeli »civilizacijo« belega človeka, nehote obojimo njihovo, v ostalem popolnoma filozofsko taktiko — beg pred ljudmi. Tako so vsaj srečni in nikomur ne store nič

žalega. Interesantno je, kako se je razvijala od prvih početkov trgovina med tem plemenom plahih divjakov in njihovimi sosedi domačini, ki padajo več ali manj pod vpliv belega človeka. »Rumenolisti divjaki« trgujejo samo z eno nasebino — Lao. Pa tudi ta trgovina se vrši takorekoč nevidno. Na nekem določenem kraju, ki ga domačini nasebine Lao dobro poznajo, puščajo »rumenolisti« svoje produkte iz džungle: rogove nosoroga, krzno in med; ko to opravijo, zopet izginejo. Prebivalci vasi Lao vzamejo predmete in pustijo v zameno sol, tobak, školjke, železo itd. Ko odidejo prebivalci iz vasi Lao že precej daleč, tedaj se šele splazijo rumenolisti iz goščave. Vzamejo hitro v zameno puščene predmete in v nekaj trenutkih izginejo zopet v gozd, ne da bi jih kdo opazil. Zelo redki so med domačini oni, ki so videli kakega »rumenolistega«. Ti pripovedujejo, da je to plaho in simpatično pleme, ki se razlikuje od domačinov. Čelo in spodnja čelust imajo tetovirano. Moški in ženske, vsi so pri njih goli. Njihovo orožje je edino dolgo kopje z železno ostjo, ki je često zastrupljena. S tem svojim orožjem napadajo »rumenolisti« vse živali, tudi nosoroga. Ti divjaki ne obdelujejo polja in se bavijo pretežno z lovom.

„U koliko dneh je bil ustvarjen svet?“

V Londonu je bil nedavno končan večdnevni vsakoletni kongres anglikanske cerkve. Temu kongresu prisostvujejo stalno najvišji cerkveni in laiški predstavniki anglikanske cerkve. Na kongresu se razpravlja o vseh vprašanih, ki interesirajo anglikansko cerkev, najsi bodo praktičnega ali teoretskega značaja. Na letošnjem zasedanju je prišlo nepričakovano na dnevni red zelo važno vprašanje, ki je izzvalo precejšen interes javnosti, čeravno britansko časopisje o tem ni mnogo poročalo. Nekateri londonski listi so stvar popolnoma preslišali iz enostavnega razloga, ker se je ob priliki diskusije ugotovilo, da celo cerkveni člani anglikanske cerkve niso edini v važnem vprašanju, namreč: v kolikih dneh je bil vstvarjen naš planet, zemlja. Razprava o tem problemu se je vršila predzadnji dan zasedanja in bila popolnoma nepričakovano, ker ni bila na dnevnem redu točka: »V kolikih dneh je ustvarjen svet?« Razpravo je

izzval birminghamski škof dr. Barnes, ki je vstal in rekel, da bi mogla zaključiti javnost iz neke izjave reverenda Douglasa, da je bil vstvarjen svet v 6 dneh. Zato smatra on, da je treba naglasiti, da ta izjava reverenda Douglasa ni odraz mišljenja cerkvenega kongresa, ki ima svoje zasedanje. Misli, da mora angleški narod vedeti, da si osvaja anglikanska cerkev brez vsakršnega omejevanja vsak napredek znanosti na tem polju, ne da bi pri tem zmanjšala vrednost duhovnega sporočila biblije. Po proučevanju znanosti se lahko ceni starost naše zemlje na 2 do 4 milijarde let. Govor birminghamskega škofa je bil mestoma prekinjen z medklci in smehom. Padali so ostri medklci, tako da je moral intervenirati celo sam predsednik, da je vspostavil mir in omogočil nadaljevanje govornikovih izjav. Ko je zatrjeval dr. Barnes, da je zemlja stara 2 do 4 milijarde let, je prekinil londonski škof kot predsednik kongresa vsako nadaljnje razpravljanje o tem vprašanju, vendar pa je dovolil dr. Barnesu, da je dovršil govor.

Zanimiva knjiga o Čehih in Slovaki v Jugoslaviji

Predsednik statističnega urada na Češkoslovaškem dr. Jan Auerhan, znani češki statistični strokovnjak, je nedavno obelodanil svoje veliko delo pod naslovom »Čehi in Slovaki v Jugoslaviji«. Avtor podaja celotno sliko življenja češkoslovaških kolonij v Jugoslaviji, katero je opazoval skozi celo vrsto let ter je napisal o njih že študije v raznih češkoslovaških listih. Tudi je že leta 1921. izdal knjigo: »Čehoslovaki v Jugoslaviji, Rumuniji, Madžarski in Bolgarski«. Najnovejše delo dr. Auerhana je popolno in sistematski urejeno ter temelji na najnovejših učnih metodah in podatkih in prinaša mnoge nove rezultate. V uvodu pravi, da se ozira v celem svojem delu najbolj na kmečki živeli, ki je naseljen v glavnem v Bački, Banatu in Sremu (današnji Dunavski banovini) in v Slavoniji (Savska banovina). Nato sledi 34 poglavij. Najprej so očitane zemljepisne razmere krajev, kjer žive Čehi in Slovaki, njihova statistika in razvoj narodnostnih prilik. Iz pregleda čeških in slovaških občin je razvidno, da je največja slovaška občina Petrovac v Bački, ki ima 7650 Slovakov, v Banatu Kovačica s 5000 Slovaki, v Sremu Stara Pazova s 7800 Slovaki. V zgodovini čeških in slovaških kolonij v Jugoslaviji je zabeleženo, da so se doselili prvi Slovaki v 40. letih XVIII. stoletja v Bački, prvi Čehi pa so se doselili v Hrvatsko in Slavonijo v letih 1825—1830. Avtor govori mimogrede tudi o Rusih (Ukrajincih, Rušnjacih). Slovaki so večinoma evangeličani, dočim so Čehi katoliki. Po državni pripadnosti so Slovaki kot bivši ogrski državljani postali jugoslovanski podaniki, dočim pripadajo Čehi deloma k Jugoslaviji, deloma k Čehoslovaški. Statistika šol je sledeča: 29 slovaških osnovnih šol, slovaška gimnazija v Petrovcu in 2 slovaški gospodarski šoli. Čehi imajo: 1 državno osnovno šolo, 7 privatnih, 10 takozvanih dopolnilnih šol in 1 gospodarsko šolo. Društveni in organizacijski pokret se je pojavil v polovici preteklega stoletja, ojačil pa se je šele po prevratu. Danes je v Jugoslaviji 90 češkoslovaških društev, združenih v »Češkoslovaško zvezo v Jugoslaviji« s sedežem v Beogradu. Čehi in Slovaki imajo veliko število svojih učakov, književnikov, umetnikov in novinarjev. Ohranili so svoje noše in običaje. Avtor se bavi tudi s sociološkimi vprašanji Čehov in Slovakov. Pravi, da ni bilo razmerje napram domačemu prebivalstvu nekaj časa povsod baš najbolje, sedaj pa se je to popravilo in sodelujeta Čehi in Slovaki tesno ramo ob rami s Srbi in Hrvati. Zaključna poglavja razpravljajo o političnem življenju, o dosedanji ureditvi manjšinskih razmer v Jugoslaviji, o sociologiji, o problemu manjšine vobče; poslednje poglavje je posvečeno pomenu čl. manjšine v Jugoslaviji za Češkoslovaško republiko.

Neminljiva ljubezen

V Šagvaju na Aljaski so odkrili pred kratkim v spomin Molly Bell iz Irske velik bronast kip. Pred mnogo let, ko je dosegla »zlata mrzlica« na Aljaski višek, je bilo ime Molly Bell znano daleč naokrog. Iskalci zlata, ki so prišli od vseh strani sveta, so jo nazivali »naš anđelj«. L. 1898 je prišla v Šagvaj ter je otvorila tamkaj bar, v katerega so zahajali iskalci zlata. Molly je prav po materinski skrbela za vse in jim šla na roko, kjerkoli je le mogla. Ni jih izmogavala, kakor številni drugi, temveč se je odlikovala po izredni poštenosti in ljubeznivosti. Kdor je bil bolan, tega je podpirala, dokler ni ozdravel. Med drugimi se je s prav samaritansko ljubeznijo zavzela za Packer Jacka, kateremu so v mrzli zimski noči med iskanjem zlata zmrznilo prsti in rokah in nogah. Iz hvaležnosti jo je hotel pozneje, ko je okreval, poročiti, toda Molly je odklonila ponudbo in poročila drugega. Packer Jack je pozneje obogatel in postavil sedaj, po 30 letih, izvoljenki svoje mladosti spomenik.

Spominjajte se CMD

Sport

Lahka atletika v Mariboru.

Mariborski klubi, včlanjeni v JLAS prirede letos od 8. do 15. aprila lahko-atletski tečaj pod vodstvom znanega sportnega učitelja G. Draga Ulage, absolventa visoke šole za telesne vaje v Berlinu. Natančne informacije dobe zainteresenti pri svojih sekcijah načelnikov. Tečaj, za katerega vlada med sportniki veliko zanimanje, bo postavil nov mejnik v lahki atletiki Maribora. Končno so tudi merodajni faktorji v klubih uvideli, da je lahka atletika podlaga vsem drugim sportnim panogam in se odločili za ta važen korak. Ime trenerja g. Ulage, ki sedaj nadvse uspešno vadi atlete SK Ilirije v Ljubljani, pa jamči, da bodo udeleženci tečaja dobili vpogled v vse lahkoatletske panoge ter se v istih obnem mogli pravilno izvežbati. Po tečaju se bo vršil za udeležence interni meeting, ki bo pokazal napredek lahke atletike v Mariboru.

Nov svetovni rekord v hitrostnem drsanju.

Thunberg, »leteči Finec« se nahaja v fenomenalni formi: popravil je svoj lastni svetovni rekord v hitrostnem drsanju na 1000 m za celo sekundo in sicer na 1 min. 27.4 sek., to je povprečna brzina 41.2 km na uro.

70.000 gledalcev

je prisostvovalo smuškim skakalnim tekmam v Holmenkoln (Norveška). Zmagal je sedmič svetovni prvak Grøttumsbraaten.

ISSK Maribor

ima svoj 12. redni občni zbor dne 12. t. m. ob 20. uri pri »Zamorcu«. Dnevni red običajen. Poziva se članstvo, da se občnega zbora polnoštevilno udeleži.

Glavna skupščina kolesarskega saveza kraljevine Jugoslavije bo dne 22. marca v Mariboru in sicer v hotelu Halbwidl.

MOLNP službeno.

V nedeljo, dne 15. marca se vršijo sledeče tekme: Ob 10. dopoldne na igrišču SK Rapida: prvenstvena tekma SK Železničar:SK Svoboda; ob 13. na igrišču SK Rapida prvenstvena tekma ISSK Maribor rez.:SK Rapid rez. in ob 15. SK Rapid I:ISSK Maribor I.

Službujoči odborniki: dopoldne gg. Vidovič in Jančič, popoldne: dr. Planinšek, Fišer in Nerat.

Cross-country tek na 7.5 km za prvenstvo Zagreba

je v nedeljo popoldne priredila zagrebška Concordia. Zmagal je Hašk I. (Tučan, Rittig, Marakovič, Valentekovič, Binički, Hönigsberg) v času 33:39.6.

Hajduk v Južni Ameriki.

Splitski Hajduk je včeraj v Limi odigral nogometno tekmo s perujskim prvakom Chalaco in zmagal 3:0 (1:0).

Sokolstvo

Sokolsko društvo Maribor-matica.

Ob 10letnici smrti br. dr. Ivana Orožna, prvega staroste Jugosl. Sok. Saveza priredi prosvetni odsek v sredo 11. t. m. ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma spominsko predavanje. Predaval bo br. dr. Makso Kovačič. Dolžnost vsega članstva je, da se polnoštevilno udeleži te proslave. — Prosvetar.

Sokol Maribor I.

poziva svoje članstvo in naraščaj, da se udeleži v čim večjem številu pogreba ge Ane Womerjeve, soproge društvenega tajnika in matere treh Sokolicev, ki se bo vršil jutri v sredo, dne 11. t. m. ob 3.30 pop. izpred mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju. Civilna obleka z društvenim znakom. — Starosta.

Sokol Maribor I

priredi v soboto, dne 21. marca ob 20. v telovadnici podoficirske šole svojo telovadno akademijo. Nastopijo vsi oddelki.

»Soko nas zove pod okrilje svoje, da krépmo dušo, vežbamo telo, i kad nas dužnost sveta pozove, da branimo dom svoj hrabro i smelo!«

M. Zevaccoy

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

86

Gregoar je zadušil vzdihljaj, ki se mu je bil dvignil iz grla ter iztegnil prst proti malemu Landrinu, ki je stal pri kuhinjskih vratih in kazal seženj dolg jezika. Nerodno si je bilo nakopati jezo menihov.

Toda priti ob svoj denar je bilo enako nerodno. Par hipov je tehtal Gregoar v svoji glavi za in proti junaškemu sklepu, ki se mu je bil rodil. Zdajci pa se je odločil.

»Prečastita,« je dejal, »piti bi vama že še dal, toda z večerjo vama nikakor ne morem postreči, ako ne bosta plačala... To je pravilo, ki se ga držim napram vsem... le vprašajte ta dva gospoda...«

»To je žalostna resnica!« sta odgovorila Fanfar in Kokarder.

»In zatorej, prečastita, verjemita, da se zavedam in v polni meri cenim čast, ki jo izvolita izkazovati moji ponižni hiši, čast, ki bi zadoščala nedvomno že sama po sebi, da bi poplačala obilno...«

Mahoma pa se je Gregoar prekinil sredi zavozljane fraze, ki jo je bil začel.

Izbuljil je oči in skoraj mu je zastala sapa, zakaj to, kar je videl, je podrlo vsa njegova mnenja in načrte.

Brat Tibo je bil že ob prvih besedah krčmarjevih pobrskal po svojem možničku ter izvlekel ceilo pest zlatnikov in srebrnjakov.

»Oho!« je vzklil Gregoar.

Snel je čepico, priklonil se do tal in brcnil natakara rekoč:

»Fakin! Ali ne vidiš, da hočeta prečastita večerjati?«

Kakor bi trenil, se je pokrtil namiznik z najsočnejšimi jedmi in meniha sta se jih lotila s tistim resnim in hkrati nežnim obrazom, ki ga vselej opažamo nad dobrojedci, ki sedejo k mizi.

Toda Gregoar ni bledel, ki je izbuljil oči od presenečenja. Fanfar in Kokarder nista bila izgubila niti najmanjše geste, niti ene same besede v vsem tem prizoru.

»Ali si videl?« je vprašal Fanfar s tihim glasom.

»Tiho! Zmaživa se!« je odgovoril Kokarder.

Rokovnjača sta par minut nato plačala merico začinjene vina, ki sta jo imela pred seboj, in odšla, ne vzbujaje pozornosti.

»Obogatela sta, kakor kaže!« je menil Kokarder, ko sta bila zunaj. »To je postranska reč! Glavno je to, da preide njuno bogastvo v najine roke.«

»Pa res, brate! Sicer sva pa že zdavnaj zaslužila, da se to zgodi.«

»Da; enkrat sta naju speljala na led, prokleta meniha; toda nocoj nama ne uide!«

»Počakajva...«

Čakanje bi bilo dolgo, zakaj večerja naših požnih znancev je trajala do šeste ure.

Toda nihče ni potrpežljivejši od lovca, ki stoji na straži.

Prišel je trenutek, ko sta rokovnjača zagledala brata Tiboja in brata Lubena, ki sta prihajala iz krčme še veličastnejše, nego sta bila stopila vanje.

Nekam preveč siguren in dostojenstvenih korakov, kakor vsi ljudje, ki se ne čutijo nič kaj posebno varni, sta jo mahnila meniha proti Seni.

Ljudi je bilo še mnogo po ulicah.

Kokarder in Fanfar sta sledila menihoma, čakaje ugodnega trenutka, da se vržeta na njiju.

Videla sta ju iti čez Seno in zaviti v ozko uli-

čico brez izhoda.

»Kam, hudiča, jo pa krešeta? Njiju samostan je vendar na oni strani...«

»Bova že videla...«

Stopila sta bližje.

Znočilo se je bilo dovolj; prišel je bil trenutek dejanja.

Toda ravno v hipu, ko sta hotela rokovnjača naskočiti, sta izginila meniha v stransko uličico in utonila v mraku temne veže.

Rokovnjača sta jima bila jedva dovolj za petami, da sta videla, kam jima je uteknil plen.

»Hudič! H kakšni babnici gresta vendar?«

»Počakajva ju... Ni tako prijetnega poseta, da ga ne bi bilo enkrat konec. In najsi bo baba še tako lakomna, par soldov bo menda pustila za naju na dnu njunega žepa.«

— — — — —

S sigurnostjo, ki je pričala, da sta vajena te poti, sta jo ubirala brata Luben in Tibo po stopnjicah.

Na vrhu stopnjic sta potrkala po posebnem dogovorjenem načinu.

Vrata so se nemudoma odprla.

Vstopila sta in ponižno pozdravila moža, ki jima je bil odprl.

»Evo vaju,« je rekel Ignacij De Lojola.

»Zadovoljen sem z vama.«

»Predobri ste, častiti oče...«

»Ne, nikakor... Ekspedicija s knjigami se vama je posrečila imenitno. Vama, brata, se je zahvaliti, da si je priborila sveta Cerkev tako sijajno zmago.«

»Deo gratias!«

»Da, brata, Gospod bodi zahvaljen. A zahvaljena tudi vidva, ki sta našla pri tem prokletem tiskarju njegove krivoverske knjige.«

Osuplo sta ga pogledala meniha.

»Aha,« je nadaljeval Lojola, »ki sta našla proklete knjige in nemudoma ovadila to svojo najdubo velikemu profosu, same reči, draga brata, o katerih bosta pričala pred sodiščem.«

»Ali...«

»O katerih bosta pričala, pravim! Mari se hočeta odreči pravičnemu občudovanju, s katerim bo svet poplačal vajin pogum in vajino prebrisanost?«

»Pričala bova!« sta vzkliljena meniha, preplašena po Lojolovem pogledu.

»Saj res,« je povzel strašni mož, »ali so vama izročili neko vsoto?«

»Da, častiti oče.«

»Vzemita še tole,« je rekel Lojola. »Saj vem, da nista sovražnika dobrih grizljajev in sladkega vinca.«

»Oh, prečastiti oče.«

»Saj to ni nič slabega, ako se godi v prid svete katoliške cerkve.«

»To je pa res,« se je oglašil brat Luben, »da je v prid svete Cerkve.«

»Moči nam je potreba, moči,« je menil brat Tibo.

»Vidita! Torej, brata, ako bosta verno pričala o natančni resnici, kakor sem vama to povedal...«

»Pričala bova!«

»In če ne črhnete o tem besedice živi duši.«

»Kaj, kaj bo pa pri spovedi?«

»O lvežem vaju za vse večne čase dolžnosti, razodeti vajinemu izpovedniku, zlasti njemu! — karkoli izmed reči, ki smo jih počeli in govorili. Ali vama je po godu?«

»Molčala bova, prečastiti, kakor mutca!«

»Če bosta, vama obljubim, da bosta imela zmemrom s čim zahajati k »Vedeževalki...«

Vrta brateca sta se začudeno spogledala, videč, da je prečastiti tako dobro poučen.

»Ako pa ne bosta molčala, vaju dam živa nakolesiti.«

Tiboju in Lubenu so se zašibila kolena. Strašnemu sobesedniku se je res poznalo na obrazu, da se ne šali.

»Idita, brata, idita, v miru!«

Odšli so vsi trije, zakaj Lojola je spremil meniha. Dospel do vogala, kjer se je zagata iztekala v drugo ulico, se je Lojola ustavil.

»Vidva gresta tod,« jima je dejal, kažoč v tisto smer, kjer se je ulica bližala nabrežjem ob Seni.

»Da, prečastiti, to je najina pot, ki vodi domov, v samostan.«

»Dobro. Jaz pojdem drugam. Ne pozabite ničesar.«

»Ne, ne, prečastiti,« je ztrdil z vnemo brat Tibo, »prisegla bova, da sva v resnici našla pri tem prokletem tiskarju knjige, ki...«

»Molčita!« je rekel Lojola in se ozrl nepokojač okrog sebe.

In strogo je dejal:

»Spominjajta se tudi, da morata molčati!«

To rekši se je vgreznil v temo uličic, a meniha sta krenila proti reki.

»Že spet naju napeljuje v laž,« je rekel brat Luben, ko sta bila sama.

»To je v prid svete Cerkve!« ga je zavrnil brat Tibo.

»A vseeno je to skoraj preveč avantur za dva uboga meniha, kakor sva midva. Kar slabo mi prihaja od tolikih razburjenj.«

»Zdi se mi, da bi polna steklenica vina komaj potlačila to najino slabost.«

»Res, vino je dobro zdravilo.«

»Ravno tamle je krčma, ki se mi zdi jako vabljiva.«

»Stopiva noter; bova vsaj lahko pogledala, koliko imava v možnji, ki nama jo je dal prečastiti.«

Menih sta krenila proti krčmi s tistim slovesnim in ganjenim obrazom, ki sta ga kazala vselej, kadar jima je božala srce misel o bližnjem povzditju steklenice dobrega vina.

Toda, še preden sta dvakrat prestopila, ju je podrlo nekaj kakor burja v občestni jarek. Obema se je zadelo, da jima je skočila za vrat neznana zver. Od sunka sta telebnila na tla, zaječala in videla par trenutkov nato, kako se sklanja nad njima dvoje senc; bilo jim je, kakor da bi ju ščegetali po životu urni krempļji. Nato sta senci mahoma izginili.

»Pomagajte! Pomagajte!« je viknil brat Tibo.

»Morilci! Gori, gori!« je zavreščal brat Tibo.

Ko sta videla, da se nihče ne oglasi in da se jima ni zgodilo nič hujšega, kakor da sta se prestrašila, sta se dvignila na svoji sedali in bedasto zazijala drug v drugega.

»Kako se nama je zgodilo?« je bleknil Luben.

»Vedi Devica Marija in vsi svetniki, da sva morala srečati samega hudobca!«

»Ohe! Ali misliš res!«

»Kaj pa naj bo drugega?«

»Jaz mislim, da sva se samo spoteknila!«

»Odkod sta bili potem senci, ki sva ju videla? In krempļji, ki so me ščegetali po životu?«

»To je samo najina domišljija!« je rekel Luben in vstal. »Zdrava sva in nepoškodovana, to je glavno!«

»Da, samo to nesrečno razburjenje.«

»Ki nama nudi nov povod, da pospešiva korake proti krčmi!«

Kmalu nato sta stopila v krčmo, ki se je zdelo bratoma tako zapeljiva, dasi je bila pravzaprav umazana beznica.

Toda, če je človek razburjen in hudo žejen.

Tibo in Luben sta izpraznila vestno svoji dve steklenici: vsak eno — to pač ni bilo preveč.

(Nadaljevanje prih.)

Gostilno,
opremljeno z vsem potrebnim inventarjem v sredini mesta Maribora na zelo prometnem kraju oddam pod ugodnimi pogoji na račun, kavcija potrebna. Ponudbe na upravo lista pod »Gostilna na račun.« 657

Velikega lovskega psa,
11 mesecev starega ptičarja, izvanredno lepe pasme, takoj prodam. Gostilna Emeršič, Maribor. 659

Drva,
borova približno 100 kub. mtr. prodam občina Razvanje pri Mariboru. 650

Brzopotplata,
Aleksandrova cesta 24, Ivan Pirc. — Moški podplati Din 30.—, ženski podplati Din 25.—, moške pete Din 14.—, ženske od Din 6 do 8. Blago prvovrstno. Samo ročno delo. 577

Brzopotplata
je in bo še nadalje v Tattenbachovi ul. 14. Moški podplati 28 Din. Ženski podplati 22 Din. 606

Solidne gospode
(tudi dame), ki bi imeli veselje za aktivizacijo življenjskih, posebno otroških zavarovanj, sprejmemo v Mariboru. Ponudbe je poslati pod »Velik zaslužek.« 655

Prodaj
kompletno spalnico svetlo pobarvano za 2500 Din, dve omari za obleko, belo popleskani 4 Din 600.—, Strossmajerjeva ulica 10, mizarstvo. 653

Oddam v najem
v Mariboru dve sobi s kuhinjo, kletjo, podstrešjem, hlevom in velikim vrtom. Vprašati B. Pečar, Kamnica 117. 654

Knjigarna Tiskovne zadruge podruž. Maribor

Aleksandrova cesta 13 priporoča cenejnemu občinstvu bogato izbiro najnovejših znanstvenih in leposlovnih knjig in revij v slovenskem, nemškem in francoskem jeziku. Poleg tega izvršuje naročila na vse inozemske knjigarne, ker je žnjimi v direktni poslovni zvezi.

Šivilja izučena v krojenju
išče mesto pomočnice. Gre tudi šivat na dom. Naslov v upravi Večernika. 621

Iščem stanovanje
eno ali dve sobi s kuhinjo s 1. aprilom. Naslov v upravi lista. 578

Sobo in črkoslikanje,
vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria.« X

Poučilem
začetnike (ce) mešč. šole in realke, posebno v računstvu in slovnici, posamezno ali skupno. Naslov v upravi. 600

Spalne sobe,
poltirane, najmodernejše, ugodno prodam. Mizarstvo Rudolf Kompara, Aleksandrova c. 48. 3106

Dvosobno stanovanje,
solnčna lega, s kopalnico ali brez nje, išče boljše, mirna, le tričlanska rodbina za tako, ali 1. april. Ponudbe na upravo lista pod »Čisto in solnčno.« 613

Nogavice

najnovejše modne barve. v
kvaliteti zopet izboljšane in
kljub temu cenejše!

C. Büdefeldt